

فرهنگ واژه‌سازی در زبان فارسی

جلد هشتم

دکتر کامیاب خلیلی

قصیده سرا

قصیده سرا

فرهنگ واژه سازی در زبان فارسی

(جلد هشتم)

دکتر کامیاب خلیلی

طرح جلد: شبنم راجی کرمانی

نظارت فنی: نقی سیف

آماده سازی و نظارت بر چاپ: انتشارات قصیده سرا

چاپ اول: ۱۳۸۶

چاپ: سحاب

تعداد: ۲۰۰۰ نسخه

حق چاپ محفوظ است.

۳۶۰۰ تومان

تلفن: ۷۷۵۳۰۳۵۳ - ۷۷۵۳۲۴۲۵

صندوق پستی: ۶۳۵۴ - ۱۵۸۷۵

پست الکترونیک: ghasidehsara@hotmail.com

فروش اینترنتی: iketab.com

با همکاری مؤسسه خیریه دکتر مصطفی تراقی

شناسه: خلیلی، کامیاب، ۱۳۱۳ -

هنوان و پدیدآور: فرهنگ واژه سازی در زبان فارسی / تألیف کامیاب خلیلی

مشخصات نشر: تهران: قصیده سرا، ۱۳۸۶.

مشخصات ظاهری: ج ۸ - (دوره): 978-964-8618-60-0

(ج ۱): 978-964-8618-61-7 (ج ۲): 978-964-8618-62-4 (ج ۳): 978-964-8618-63-1

(ج ۴): 978-964-8618-64-8 (ج ۵): 978-964-8618-65-5 (ج ۶): 978-964-8618-66-2 (ج ۷): 978-964-8618-67-9

(ج ۸): 978-964-8618-68-6 (ج ۹): 978-964-8618-69-3 (ج ۱۰): 978-964-8618-70-0

یادداشت کلی: فیبا

یادداشت: ج ۵ (چاپ اول: ۱۳۸۵).

یادداشت: ج ۳ (چاپ اول: ۱۳۸۵).

یادداشت: ج ۶ (چاپ اول: ۱۳۸۶) (فیبا).

یادداشت: ج ۷ (چاپ اول: ۱۳۸۶) (فیبا).

یادداشت: ج ۸ (چاپ اول: ۱۳۸۶) (فیبا).

یادداشت: کتابخانه

موضوع: فارسی - واژه سازی

شماره کتابخانه ملی: ۸۵-۲۶۳

۱۳.....	یادآوری.....
۱۵.....	-therium ۹۲۴.....
۱۵.....	tribo- ۹۲۵.....
۱۵.....	tubuli- tubulo- tubul- ۹۲۶.....
۱۶.....	turbo- ۹۲۷.....
۱۶.....	typto- ۹۲۸.....
۱۶.....	tyr(o)- ۹۲۹.....
۱۶.....	undecim ۹۳۰.....
۱۶.....	uro- ۹۳۱.....
۱۷.....	urtic(a)- ۹۳۲.....
۱۷.....	vibro- vibra- ۹۳۳.....
۱۷.....	vice- ۹۳۴.....
۱۷.....	video- ۹۳۵.....
۱۸.....	vinj- ۹۳۶.....
۱۸.....	vir- -vir ۹۳۷.....
۱۸.....	vital- vit- vita- ۹۳۸.....

۱۸.....	viti- _۹۳۹
۱۸.....	vivi- _۹۴۰
۱۹.....	(E) - vorous -vore (F) _۹۴۱
۱۹.....	volcano- vulcain, vulcan- _۹۴۲
۱۹.....	hyl(o)- _۹۴۳
۱۹.....	-zoïte -zoaire -zoïsm(e) -zoic -zoïque _۹۴۴
۲۰.....	-ae (انگلیسی) _۹۴۵
۲۰.....	-al (انگلیسی) _۹۴۶
۲۰.....	۱- صفت
۲۱.....	۲- اسم
۲۱.....	amino -amine _۹۴۷
۲۲.....	-ane _۹۴۸
۲۲.....	-ané = -aneous (انگلیسی) - (فرانسه) _۹۴۹
۲۲.....	-aire (فرانسه) -ar (انگلیسی) -ier (فرانسه) -ière (فرانسه) _۹۵۰
۲۲.....	-arian (انگلیسی) -aire (فرانسه) _۹۵۱
۲۳.....	-ate (F) -ate (E) _۹۵۲
۲۳.....	-ation انگلیسی _۹۵۳
۲۴.....	-ative انگلیسی -ative (مؤنث) -atif (فرانسه) (مذکر) _۹۵۴
۲۵.....	parallel- parallelo- _۹۵۵
۲۵.....	dynam- dynamo- _۹۵۶
۲۵.....	-one _۹۵۷

۲۶.....	شرحی کوتاه درباره تصریف اسامی و صفات در زبان یونانی و لاتین
۲۶.....	یونانی قدیم
۲۷.....	آواشناسی

- ۳۰..... طبقه‌بندی مصوت‌ها
- ۳۱..... طبقه‌بندی صامت‌ها
- ۳۳..... هجاهای یونانی (A)silbe (E)syllable (F)syllable
- ۳۴..... برش کلمات یونانی به هجاها
- ۳۵..... کمیت یا کشش هجاها
- ۳۵..... تکیه‌ها
- ۳۷..... توضیح:
- ۳۷..... ۲- اسم
- ۳۸..... ۲-۱: سه صورت اسم از لحاظ عدد (شمار)
- ۳۸..... ۲-۲: سه صورت اسم از لحاظ جنس
- ۳۸..... ۲-۳: پنج صورت اسم از لحاظ حالت‌های نحوی
- ۲-۴: در زبان یونانی، جنس یک اسم بصورت طبیعی یا دستوری تعیین می‌گردد.
- ۳۸.....
- ۳۹..... ۲-۵: حروف تعریف (حرف معین)
- ۳۹..... ۲-۶: حرف نکره - تنکیر، نامعین
- ۴۰..... ۲-۷: اسامی یونانی به دو جزء قابل تقسیم‌اند
- ۴۰.....
- ۴۰..... ۳- تصریف
- ۴۰..... ۳-۱: تصریف ۵ یا تصریف نخست
- ۴۴..... ۳-۲: تصریف a- یا تصریف دوم
- ۳-۳: ادغام واک‌ها در ریشه اسامی مختوم به α (آلفا) و در اسامی مختوم به ۵ (اومیکرون)
- ۴۷.....
- ۴۹..... ۳-۴: تصریف سوم
- ۶۱..... ۴- صفت
- ۶۱..... ۴-۱: تصریف صفات با اسامی مختوم به ۵ و α
- ۶۴..... ۴-۲: صفات دوریشه‌ای

۴-۳: ادغام مصوت‌ها.....	۶۵
۴-۴: تصریف سوم در رابطه با تصریف نوع سوم اسامی.....	۶۶
زبان لاتین.....	۶۹
۱- الفبای لاتین.....	۶۹
۱-۱: تلفظ.....	۶۹
۱- اسم.....	۷۴
۱-۱: اسامی لاتین دارای شش حالت‌اند:.....	۷۴
۱-۲: عدد (شمار).....	۷۵
۱-۳: جنس genus.....	۷۵
۱-۴: تصریف اسامی و دستگاه‌های صرفی.....	۷۵
۲- صفات.....	۸۴
۲-۱: تصریف صفات در رابطه با ریشه اسامی مختوم به -o و -2.....	۸۴
۲-۲: تصریف صفات در رابطه با ریشه اسامی مختوم به -i.....	۸۵
۲-۳: تصریف صفات در رابطه با ریشه اسامی مختوم به مصمت‌ها.....	۸۷
درجات صفت.....	۸۷
تصریف صفت برتر.....	۸۸
صفات ویژه.....	۸۹
بخش سوم: ترکیب.....	۹۱
کلمه مرکب.....	۹۱
اجزای رابط یا پیوند کلمات مرکب.....	۹۴
طبقه‌بندی کلمات مرکب براساس نوع پیوند.....	۹۴
گروه نخست: پیوند بی‌واسطه (مستقیم) و پیوند با کسره اضافه.....	۹۴
شیوه ساختن کلمه مرکب از ترکیب اضافی و ترکیب توصیفی.....	۹۸
دسته‌های گروه نخست.....	۱۱۴
۱- دسته ترکیبات اضافی.....	۱۱۴

۱۳۶.....	۲- دسته ترکیبات توصیفی
۲۰۱.....	گروه دوم: «تا»
۲۰۳.....	گروه سوم: «تو»
۲۰۴.....	گروه چهارم: «به»
۲۰۸.....	گروه پنجم: «بر»
۲۱۰.....	گروه ششم: «در»
۲۱۲.....	گروه هفتم: «الف»
۲۱۲.....	الف اتصال:
۲۱۳.....	الف عطف:
۲۱۳.....	الف اشتغال:
۲۱۵.....	گروه هشتم: «واو»
۲۲۴.....	گروه نهم: «اندر»
۲۲۵.....	گروه دهم: «وا»
۲۲۵.....	گروه یازدهم: «اتباع»
۲۲۷.....	گروه دوازدهم: «خانه»
۲۳۶.....	گروه سیزدهم: «همه»
۲۳۷.....	گروه چهاردهم: «هر»
۲۳۷.....	گروه پانزدهم: «همیشه»
۲۳۷.....	گروه شانزدهم: «هیچ»
۲۳۷.....	گروه هفدهم: «خود»
۲۴۰.....	گروه هجدهم: «بچه»
۲۴۱.....	گروه نوزدهم: «پاره»
۲۴۲.....	گروه بیستم: «ترکیبات گوناگون»
۲۴۳.....	گروه بیست و یکم: «سالار»
۲۴۵.....	گروه بیست و دوم: «دانه»

گروه بیست و سوم: «جاء»..... ۲۴۶

گروه بیست و چهارم: خط ربط (ـ)..... ۲۴۷

منابع مورد استفاده..... ۲۴۹

www.ketab.ir

یادآوری

فصلی که در کتاب هفتم، تحت عنوان: مقایسه واژه‌های پزشکی و سایر علوم و فنون در واژه‌نامه‌های موضوعی فارسی در جلد ششم آغاز کردیم و در جلد هفتم به ادامه آن پرداختیم، در جلد هشتم به پایان می‌رسانیم. پیرو آن به شرحی کوتاه درباره تصریف اسامی و صفات در زبان یونانی باستانی و لاتین می‌پردازیم. سپس بخش سوم کتاب «فرهنگ واژه‌سازی در زبان فارسی» را آغاز می‌نماییم در همان آغاز کتاب نوشتیم: واژگان فارسی از نظر ساختمان بر سه گونه است:

نخست: واژه‌های ساده، دوم: واژه‌های مشتق، سوم: واژه‌های مرکب
در بخش سوم، اصطلاح ترکیب را به معنای ویژه آن برای بهم پیوستن کلمات که هر یک دارای معنی مستقل هستند به کار می‌بریم و حاصل پیوند کلمه دیگری است با مفهوم کمابیش متفاوت از اجزای بهم پیوسته که در دستورنامه‌ها بر طبق تعریف و در فرهنگ‌ها و لغت‌نامه‌ها به علت مفاهیم متفاوت، کلمه یا واژه مرکب خوانده می‌شود. باید دانست؛ هر ترکیبی از کلمات، کلمه مرکب با مفهومی تازه نیست اما هر کلمه مرکب قابل ثبت در فرهنگ‌ها است در نتیجه کلمه‌ای قاموسی به شمار می‌آید.